

in neumorno ter z velikimi uspehi deloval, tako smemo biti trdno prepričani, da se mu posreči tudi sedaj njegovo veliko delo: trdno in lepo zgraditi in urediti naše slovenske pokrajine v močni Jugoslaviji.

Gospodarstvo.

Kako kažejo gorice?

V Jugoslaviji pričakujemo srednjo trgateg. Vročina zadnjih tednov je že precej izravnala škodo mrzlih dni ob času cvetja. Jagode so se izpolnile, in so že skoraj dorašene ter dobivajo moko. Peronospora ne nastopa nikjer v večji meri in tudi oidij še ne povzroča občutne škode. Vinski trg počiva, razun manjših nakupov, cene niso padle.

Na Madžarskem je stanje vinogradov povoljno, čeravno se toži o precejšnji škodi po peronospori. Tudi toča je na mnogih mestih oklestila gorice. Cene vinu se dvigajo. Boljša vina stanejo 25—28 madž. K (13—14 jug. K.)

Isto velja o Italiji, kjer je vinski trg nekoliko oživel. Poročila pravijo, da povzroča peronospora mnogo škode posebno v Siciliji in Apuliji. V Gornji Italiji pa je toča omejila izgled na dobro letino.

V Španiji pričakujejo izvrstno trgateg. Ker še imajo precej starih zalog, ponujajo svoje blago, posebno v Nemški Avstriji in na Čehoslovaškem. Španija nam postane nevaren konkurent na severnih vinskih trgih. Na Dunaju ponujajo 13—15% že zacarinjeno vino v dunajskih skladiščih po 90 do 100 avstr. K ali po našem denarju 19—21.

Tudi na Francoskem so s stanjem gorice zadovoljni. Vinske cene se držijo na prejšnji višini, Norveška država je dovolila uvozu francoskih vin posebne ugodnosti.

Nemška Avstrija ne pričakuje posebne trgovatve, ker je v cvetu deževalo in je vsled tega odpadlo mnogo jagod. Cene so poskočile; lamsko vino stane povprečno 80—100 K, letnik 17. pa 120—140 K. Ta naš stari vinski trg je za nas žalibog zaprt in zadnji čas je že, da odstrani vlada vse ovire, ki onemogočijo naš vinski izvoz v to državo. V slučaju dobre trgovatve si bodo cene že same priborile pot na avstrijski trg, ako ne bo drugih ovir.

Splošno se torej pričakuje v Evropi srednje dobra trgovatve, ki bo povzročila večje ali manjše padanje cen novemu vinu; od kakovosti bode vse odvisno.

* * *

Vrednost denarja. Ameriški dolar stane 151 do 152 naših K. Za 100 avstrijskih K je plačati 21 do 22 naših K, za 100 čehoslovaških K 215 naših K, za 100 nemških mark 210 do 215 naših K in za 100 laških lir 714 do 717 naših kron.

vlogo. O veri tega naroda se nam iz pred-rimske dobe razven že omenjenega svetišča na Pošteli ni ohranilo ničesar, pač pa so sprejeli Rimljani mnogo ilirsko-keltskih božanstev v svojo mitologijo; zidali so jim svetišča in jim darovali; tako so se vsaj nekatera najvažnejša imena teh božanstev ohranila. Da je obstajala navedena smer, ni dvoma, ker so Rimljani povsod, kamor so prišli, uporabljali že obstoječe zveze, katero so le izboljšali in pomogli. Staro kamenito orožje pa se je ohranilo poleg bronastega še okoli 2000 let, očitno ker je bil bron predragocen.

Okoli 1. 1000 pr. Kr. se začne star. železna, po najvažnejših izkopninah v Hallstattu tudi hallstattska doba imenovana. Tudi v tej dobi in še pozneje do prihoda Rimljanov se je uporabljal poleg železa bron, posebno za nakit, ker se da lažje obdelovati kot železo. V to dobo spada veliko pokopališče pri Hajdini, kjer so našli 70 grobov in okoli 800 žar, dokaz, da sta bila v tem času obljudena oba bregova Drave, kjer je bil od narave bolj utrjeni in rodovitnejši levi breg gotovo že poprej naseljen. Tedanji ljudje so sežigali mrliča v plitvih grobovih ter pola-

Župni zlet Središče.

Mariborska Sokolska župa priredi v nedeljo, 14. avgusta župni zlet z javno telovadbo in ljudsko veselico v Središče ob Dravi. Spored: V soboto, 13. avgusta ob 23. uri prihod koroškega okrožja in sokolske godbe s Krškega. V nedeljo, 14. avgusta dopoldne: ob 8. uri sprejem župnih društev in gostov na kolodvoru, ob 9. uri skušnja na telovadišču na Tratah, ob pol 12. pohod po trgu in pozdrav pred Sokolskim Domom. Od pol 13. do pol 15. ure obed. Popoldne: ob pol 16. uri javna telovadba, ob 17. uri ljudska veselica na Gradišču z velikim srečolovom v prid stavbe Sokolskega Doma, koncert, v mraku kres. Vstopnina: za telovadbo sedež 5 dinarjev, stojišče 2 din. za ljudsko veselico 25 para. Vojaštvo in šolska deca so vsake vstopnine prosti.

Dopisi.

Ptujski Sokol se udeleži polnoštevilno z deco in naraščaji sprejema kraljevega namestnika g. Ivana Hribarja. Zbirališče ob pol 8. uri v telovadnici. Načelnik.

Iz Središča. Naš Sokol je izgubil enega najboljših in najmarljivejših delavcev. V soboto, 30. julija je umrl br. Matija Ivanuša, star komaj 44 let. Od ustanovitve je bil član društva, vneto sodeloval pri dramatičnih predstavah, pri pevskem zboru in vseh društvenih prireditvah. Kot članu odbora in stavbenega odseka mu je bila v prvi vrsti pri srcu stavba Sokolskega Doma. Ni mu bilo usojeno videti ponosne zgradbe, za katero je žrtvoval svoje moči, dokler ni od bolezni onemogel. V nedeljo popoldne smo ga pokopali. Pogreba se je udeležilo celo društvo in požarna bramba, katere izvršujoči član je bil ravno 20 let. Mnogi ljudje, ki so od blizu in daleč prihiteli, da spremijo pokojnika na zadnji poti, je pričala, da zna ceniti zasluge moža, ki je bil vedno na mestu, kadar je šlo za dobrobit domovine in domačega kraja. Ob njegovem grobu je plakalo sedem Sokolov in Sokolicev, katere je vzgajil v pravem sokolskem duhu, plakala so naša srca, ki so izgubila draga, in vernega brata. Slava njegovemu spominu!

Kmetijski gospodinjski tečaj v Središču. Po zimi sta se vršila v Ormožu dva gospodinjstva tečaja, ki sta končala s prav dobrim uspehom. Radi velike oddaljenosti se iz Središča in okolice ni moglo mnogo deklet udeležiti teh tečajev, zato smo zaprosili potom okrajnega zastopa pri poverjeništvu za kmetijstvo, da bi se vršil enak tečaj tudi v Središču. Okrajni zastop in občina Središče sta pre-

gali poleg pepela nakit pokojnih, ali pa so polagali prah sežganih trupel skupno z nakitom in z orodjem v velike izbočene, temne posode, na grob pa so zavalili kamen.

Iz sledeče mlajše železne ali la-tenske (la taine) dobe (okoli 870—700 pr. Kr.), v katero spadajo znamenite izkopnine, posebno iz ozemlja sev. vzhodno od Maribora, t. j. od Remšnika do D. Landsberga in St. Andra im Sausal ter iz Pošte na Pohorju, se je v Ptuj in v okolici ohranilo le malo izkopnin, kakor posebno znameniti meč iz Skorbe. Takrat je bila sloveča naselbina na Pošteli, katero je l. 1915 odkril dr. Valter Šmid in ki je postala brez dvoma že v 6. stoletju pr. Kr. gospodarsko in kulturno središče tudi za ozemlje sedanjega Ptuja. Razen raznovrstnega orožja in orodja z različnimi okraski, posebno z živalskimi in ptičjimi motivi, so se iz te dobe ohranili tudi ostanki četverovoglatih hiš.

Okoli 1. 500 pr. Kr. so prišli v naše pokrajine s severa Kelti ter so podjarmili domače prebivalstvo. Gospodovali so nad njim kot maloštevilni vrhni sloji podobno, kakor v Franciji v dobi Karolingov maloštevilni germanski Franki nad domačini Kelto-Romani. Ščasoma so se Kelti popolnoma spojili z do-

vzela stroške za tečaj, krajni šolski svet pa je dal dva razreda v ljudski šoli na razpolago. Tečaj se prične 16. avgusta in traja do 20. oktobra t. l. Žal razven šole nimamo drugih primerljivih prostorov in je bilo zato samo v počitnicah mogoče prirediti tečaj, v času ko jesensko delo zahteva vse moči doma. Kljub temu se je že prijavilo nekaj deklet in naj stariši ne odrekajo te dobrote svojim hčeram ter ne zamude ugodne prilike in jih pošljejo v tečaj, da se izurijo za dobre in varčne gospodinje. Sprejme se 12—20 deklet v starosti nad 16 let. Dekleta morajo hoditi domov spat, opoldne pa dobivajo hrano v tečaju, katero si same pripravijo iz jedil, ki jih prinesejo po navodilu voditeljice od doma. Pouk traja od 8. ure zjutraj do 5. ure popoldan in je teoretičen in praktičen ter se uči vse, kar je treba gospodinj znati, praktično zlasti kuhanje in šivanje. O zdravstvu, postrežbi bolnikov, negovanju dojenčkov ter drugih za dom važnih higijenskih vprašanjih predava tedensko dve uri okrožni zdravnik dr. J. Tavčar. Prijave sprejema okrajni zastop in županstvo trga Središče ter je tudi kmečkim dekletom iz sosednega Medjimurja dovoljen pristop v tečaj.

Veliki semenj v Ljubljani 3. do 12. septembra 1921. Radi stavke mizarskih delavcev so se gradbena dela za „Ljubljanski veliki semenj“ zavlekla v toliko, da je bil glavni odbor prisiljen preložiti semenj na čas od 3. do 12. septembra 1921. Izvršitev vseh velikih del na sejmišču je, tudi če bi stavka trajala dalj časa, sedaj zasigurana. Obenem je s preložitvijo ustrezno mnogobrojnimi željam tako iz krogov razstaviteljev kakor kupujočega občinstva, da naj se semenj preloži na klimatično ugodnejši čas v septembru. Radi podaljšane roka bo tudi omogočeno postaviti one zgradbe in paviljone, ki bi se sicer radi prekratkega časa ne mogle postaviti. Veliki semenj radi tega le pridobi in obeta postati sijajna prireditve. K razstavi je prišlo svoje izdelke jako veliko število industrijskih in obrtnih podjetij vseh v naši državi zastopanih strok, ki bodo na semnju razdeljene v naslednje oddelke: lesna, usnjarska, strojna in železna, papirna, kemična, tekstilna, slarnikarska, gradbena, agrarna in keramična industrija. Blago, ki se ne izdeluje v naši državi, bo razstavljeno v bogati izbiri v trgovinskem oddelku, kjer razstavijo trgovci grosisti in jugoslovanski zastopniki inozemskih tvrdk. Kupcem bo torej dana dobra in lahka prilika, kriti svoje potreščine po ugodnih cenah. Ob sebi je umevno, da bo skrbnjeno za številne zabavne prireditve, da se tako bivanje v našem mestu naredi čim prijetnejše vsem posetnikom semnja. Seveda morajo posetniki združiti svoj poset v Ljubljani z udobnimi in neutrudljivimi ter z malimi stroški združenimi izleti v krasne planinske kraje Slovenije, tako da

mačim prebivalstvom ter so sprejeli njihov jezik in običaje.

L. 113 pr. Kr. so upadli v naše kraje germanski Kimbri ter požgali Poštelo. Njih gospodarstvo je trajalo le malo časa. Po njihovem odhodu se je naselbina na Pošteli na novo pozidala in obljudila ter se ohranila do prihoda Slovencev. Takrat se je sezidalo na Pošteli edino še sedaj ohranjeno ilirsko-keltsko svetišče, posvečeno noriškim materam. Razno orožje in orodje kaže visoko stopnjo kulture tedanjih prebivalcev.

Latenska kultura je prehajala počasi in neopaženo vsled stikov z Rimljani v provincialno rimsko. To se kaže posebno pri zlatega denarju. Medtem ko nimajo stari ilirsko-keltski novci napisov, temveč sliko, posebno ne osedlanega konja, ali pa obraz kneza brez brade in z diademom, se ponavljajo v II. stoletju pr. Kr. novci s podobo kneza in z napisom njegovega imena n. pr. Adnamat, Nemet, ATTA, Devil, Voco itd. V času, ko so zasedli Rimljani naše okraje, je torej obstajala že mešana ilirsko-keltsko-rimska kultura.

Nadaljevanje sledi.